

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 212.714 van 26 april 2011
in de zaak A.194.425/XII-6007**

In zake: Nora MEFTAH
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Alain Tytgat
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 391, bus 16
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VZW REGINA CAELI-LYCEUM DILBEEK
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jean Hendrickx
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 21 oktober 2009, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van 17 september 2009 van de delibererende klas-senraad, waarbij aan Nora Meftah een oriënteringsattest C wordt toegekend.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 201.832 van 11 maart 2010 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

Verzoekster heeft een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoekster heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een verslag opgesteld.

Verzoekster heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 22 februari 2011.

Staatsraad Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Alain Tytgat, die verschijnt voor verzoekster, en advocaat Christophe Vangeel, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoekster is tijdens het schooljaar 2008-2009 als leerling ingeschreven in het tweede leerjaar van de derde graad humane wetenschappen in het Regina Caeli-lyceum te Dilbeek.

Einde juni 2009 behaalt zij een jaartotaal van 55,7% met vijf jaartekorten: aardrijkskunde (43,7%), esthetica (48,1%), geschiedenis (48,2%), seminarie cultuurwetenschappen (42%) en seminarie Spaans (42,4%).

De delibererende klassenraad beslist om aan verzoekster bijkomende proeven op te leggen voor aardrijkskunde, het seminarie cultuurwetenschappen en geschiedenis. Voor die bijkomende proeven behaalt verzoekster volgende cijfers:

- aardrijkskunde: 45,6%;
- seminarie cultuurwetenschappen: 32%;
- geschiedenis: 29%.

3.2. Op 28 augustus 2009 kent de delibererende klassenraad aan verzoekster een oriënteringsattest C toe.

Daarover telefonisch ingelicht, worden verzoekster en haar moeder uitgenodigd voor een gesprek. Op 2 september 2009 is de moeder van verzoekster op de school aanwezig en pleegt zij overleg met de directeur. Met een brief van 3 september 2009 deelt de directeur mee dat geen nieuwe elementen werden aangebracht die een nieuwe bijeenkomst van de delibererende klassenraad rechtvaardigen.

Verzoekster tekent, bij monde van haar toenmalige raadsman, bij brief van 7 september 2009 beroep aan bij de beroepscommissie.

Na advies van de beroepscommissie, beslist het schoolbestuur op 15 september 2009 om de delibererende klassenraad opnieuw samen te roepen.

3.3. Op 17 september 2009 beslist de delibererende klassenraad om het C-attest te handhaven.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

4. In de memorie van antwoord betwist verwerende partij het belang van verzoekster en voert zij de *exceptio obscuri libelli* aan. Beide excepties zijn in het auditorsverslag onderzocht en op beredeneerde wijze verworpen. Verwerende partij dringt vervolgens niet meer aan, zo blijkt, aangezien zij zelfs geen laatste memorie heeft ingediend ten einde in haar zienswijze te volharden, laat staan om alsnog te pogen de visie van het auditoraat te weerleggen. Ook de Raad van State ziet geen reden om het beroep onontvankelijk te verklaren.

V. Onderzoek van de middelen

5. Verzoekster voert zes vernietigingsgronden aan, die zij nummert als eerste en vierde tot achtste middel. Een “tweede” en “derde” middel komen in het inleidend verzoekschrift niet voor.

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

6. In een eerste middel voert verzoekster de schending aan van de formele-motiveringsplicht. Zij stelt dat de bestreden beslissing in haar motivering elementen bevat die ofwel elkaar tegenspreken, ofwel onvoldoende nauwkeurig zijn.

In een *eerste onderdeel* erkent verzoekster dat de delibererende klassenraad zijn beslissing uitvoerig heeft gemotiveerd, doch hekelt zij het feit dat niet zou zijn geantwoord op vragen die zij bij de beroepscommissie heeft opgeworpen:

“te weten

- a. De vraag naar de vergelijking met de beoordeling van de medestudenten.
- b. De [vraag] betreffende het examen geschiedenis en de oefening esthetica”.

In een *tweede onderdeel* voert verzoekster aan dat niet werd gepreciseerd waarom “het neergelegde werk” een minder goede score heeft gekregen. Mondeling zou haar zijn meegedeeld dat dit kwam door de spellingfouten in de tekst, maar zulks is in strijd met punt 6.1. van het schoolreglement, dat bepaalt dat fouten tegen de Nederlandse spelling in alle vakken worden meegerekend voor maximum 2/20 per proef, maar dat deze regel niet van toepassing is op examens.

In een *derde onderdeel* stelt verzoekster dat de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen vereist dat de motivering in de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen en dat die motivering “afdoende” moet zijn, waarna zij dat begrip nader uitlegt.

In haar memorie van wederantwoord voegt verzoekster hieraan toe dat een “vermoeden [...] van discriminatie [rijst]”, nu verwerende partij geen rapporten van medeleerlingen bijbrengt, dat voor het vak geschiedenis niet blijkt op welke wijze de punten werden toegekend, dat de voorbereiding van verzoekster voor het examen geschiedenis niet wordt voorgebracht en dat de beoordelingscriteria voor de oefening *esthetica* evenmin worden meegedeeld of toegelicht.

Nadat verzoekster kennis krijgt van het voor haar ongunstige auditorsverslag, schrijft zij in haar laatste memorie enkel dat zij de middelen handhaaft, zonder dat zij ten gronde nog ingaat tegen de beoordeling van het auditorsverslag omtrent dit en de volgende middelen.

Beoordeling

7.1. Wat het eerste onderdeel betreft, betoogt verzoekster dat niet zou zijn geantwoord op twee vragen.

7.2. Wat de eerste vraag -tot vergelijking van haar beoordeling met de beoordelingen van haar medestudenten- aangaat, dient te worden opgemerkt dat verzoekster in haar beroepschrift voor de beroepscommissie alleszins niet uitdrukkelijk om de vergelijking van beoordelingen heeft gevraagd. Tijdens de hoorzitting bij die beroepscommissie heeft verzoeksters moeder wel gewag gemaakt van “discriminatie” en heeft zij opgemerkt dat “[a]ndere leerlingen slechtere punten [hebben] gehaald dan [verzoekster] en toch geslaagd [zijn]” en heeft zij “[geëist] dat de rapporten van alle leerlingen gecontroleerd worden om na te gaan of het hier niet gaat om een geval van discriminatie”. Op die manier lijkt verzoekster -althans haar moeder- de delibererende klassenraad van willekeur te hebben beschuldigd, reden waarom zij heeft “geëist” dat de rapporten van alle leerlingen gecontroleerd zouden worden.

Grievens van een leerling in de fase van het georganiseerd administratief beroep verdienen slechts een antwoord, indien ze door die leerling met de nodige ernst worden geformuleerd en door minstens een begin van bewijs aannemelijk worden gemaakt.

Daargelaten de vraag of verzoekster dergelijke “eisen” aan de delibererende klassenraad mag stellen, dient alleszins vastgesteld dat zij wel erg op de vlakte blijft om de beweerde willekeur van de klassenraad te staven. Waar zij verwijst naar “andere leerlingen” met “slechtere punten” die toch geslaagd werden verklaard, viel het verzoekster toe om het op het eerste gezicht gratuite karakter van die bewering tot het hoger niveau van een ernstig argument op te tillen, bijvoorbeeld door -wat zij wel aangaf maar niet deed- rapporten van die “andere leerlingen” bij te brengen. Dat heeft verzoekster niet gedaan voor de beroepscommissie en dat doet zij thans ook niet voor de Raad van State- zelfs niet in haar laatste memorie, alhoewel zij eenzelfde gedachtegang kon lezen in het auditorsverslag.

Het middelonderdeel is in die mate niet ontvankelijk.

7.3. Wat de tweede vraag -in verband met het examen geschiedenis en de oefening esthetica- aangaat, toont verzoekster niet aan dat haar opmerking met betrekking tot één vraag van de bijkomende proef geschiedenis -waarop zij 29% scoorde-, in het licht van de uitgebreide motivering waarom verzoekster volgens de delibererende klassenraad niet voldoet aan de leerplandoelstellingen, van aard is dat oordeel van de klassenraad te kunnen omkeren en in haar voordeel te kunnen doen uitvallen.

Wat betreft de oefening esthetica is noch in het administratief dossier, noch in verzoeksters bundel enig spoor van een “vraag” van de zijde van verzoekster te vinden. Ook hierop is verzoekster al gewezen in het auditoraatsverslag, maar doet zij er in haar laatste memorie het zwijgen toe.

Het middelonderdeel is -voor zover ontvankelijk- niet gegrond.

8.1. Wat het tweede onderdeel betreft, dient erop gewezen dat het besluit van de Vlaamse regering van 19 juli 2002 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs (hierna: het organisatiebesluit), in een uitgewerkte beroepsprocedure voorziet in geval van examenbetwistingen. Die beroepsprocedure moet erop gericht zijn, wil ze enig nut hebben, om de klachten en argumenten van een leerling te onderzoeken en daadwerkelijk in een nieuwe beoordeling te betrekken. Dat geldt als een verplichting ten opzichte van de klassenraad. Anderzijds legt artikel 68, tweede lid, van het organisatiebesluit aan de betrokken personen niet zonder reden op bij een betwisting “hun redenen kenbaar” te maken. De betrokken leerling moet haar klachten en argumenten aan de school kenbaar maken, in eerste instantie aan de directeur in de fase van het overleg en uiterlijk aan de beroepscommissie. Wil en mag een leerling van de door haar gevoerde beroepsprocedure verwachten dat haar bezwaren ernstig worden onderzocht en in overweging genomen, dan moet zij er eerst zelf toe zijn gekomen de bezwaren waarop zij een antwoord wil krijgen ook daadwerkelijk in de loop van de beroepsprocedure in te brengen.

8.2. De grief die verzoekster formuleert in het tweede onderdeel van haar eerste middel, heeft zij evenwel nooit in de fase van het administratief beroep opgeworpen.

Dit middelonderdeel moet alleen al daarom als onontvankelijk worden verworpen.

9. In het derde onderdeel komt verzoekster niet verder dan in een abstracte uiteenzetting aan te geven wat de formele-motiveringsplicht precies inhoudt, zonder daarbij te verduidelijken in welke mate de 37 bladzijden tellende bestreden beslissing niet tegemoet zou komen aan die vereiste.

Dat middelonderdeel moet eveneens als onontvankelijk worden verworpen.

10. Het eerste middel wordt in zijn geheel verworpen.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

11. In een “vierde”, lees: tweede middel voert verzoekster de schending aan van “de openbaarheid van bestuur”. Zij doet gelden dat “de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur integraal van toepassing [is] op alle administratieve overheden”, dat zij het recht heeft kennis te nemen van de “verwachte antwoorden” op de examenvragen en dat “haar antwoorden” overeenstemmen met de nota’s die door de lerares geschiedenis zijn verspreid.

In haar memorie van wederantwoord merkt verzoekster op dat de “verwachte antwoorden” nog steeds geen deel uitmaken van het administratief dossier.

Beoordeling

12. Vooreerst dient opgemerkt dat op de documenten bedoeld bij het besproken middel niet de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur van toepassing is, maar wel het niet door verzoekster aangevoerde decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur.

Ook valt op zicht van het administratief dossier en de stukken die verzoekster zelf bijbrengt, niet uit te maken of zij zich tot de bestuursinstantie in kwestie heeft gewend, laat staan op de door het decreet van 26 maart 2004 voorgeschreven wijze, met de vraag tot inzage in de “verwachte antwoorden” op examenvragen.

Alleszins valt niet in te zien hoe een eventuele schending van de regelgeving inzake de openbaarheid van bestuur tot de onwettigheid van de thans bestreden beslissing zou kunnen doen besluiten.

13. Het middel moet worden verworpen.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

14. In een “vijfde”, lees: derde middel klaagt verzoekster “de niet eerbiediging van de wettelijke termijnen om opnieuw te delibereren” aan. Zij wijst erop dat artikel 6.5, voorlaatste alinea, van het schoolreglement voorschrijft dat “indien de delibererende klassenraad wél opnieuw moet samenkomen, [dit] gebeurt ten laatste op 15 september van het daaropvolgende schooljaar”. De thans

bestreden beslissing dateert van 17 september 2009 en werd haar maar verstuurd op 21 september 2009.

In haar memorie van wederantwoord stelt verzoekster vast dat verwerende partij de laattijdigheid van haar beslissing niet betwist, zonder dat zij enige overmacht kan inroepen. De bestreden beslissing noemt verzoekster om die reden “niet regelmatig”.

Beoordeling

15. Artikel 74 van het organisatiebesluit bepaalt dat wanneer de delibererende klassenraad opnieuw dient samen te komen om een definitieve beslissing ten aanzien van de betrokken leerling te nemen, dit dient te gebeuren uiterlijk op 15 september van het daaropvolgende schooljaar en dat de betrokken personen van die -gemotiveerde- beslissing onverwijld schriftelijk in kennis moeten worden gesteld.

De overschrijding van de termijn die aldus aan de onderwijsinstellingen is gelaten om het administratief beroep tegen examenbeslissingen af te ronden, wordt in de toepasselijke regelgeving zonder gevolg gelaten. Daaruit volgt dat de in artikel 74 van het organisatiebesluit genoemde uiterste datum om een definitieve beslissing te nemen, een termijn van orde is.

Waar die vaststelling al zou volstaan om het middel niet gegrond te verklaren, kan nog daaraan worden toegevoegd dat het belang van verzoekster bij dit middel onbestaande is. Indien immers aangenomen moet worden dat verwerende partij ná het laten voorbijgaan van 15 september zonder bevoegdheid valt, is elke kans om nog een diploma te verkrijgen aan verzoekster ontnomen.

16. Het middel wordt verworpen.

D. Vierde middel

Standpunt van de partijen

17. In een “zesde”, lees: vierde middel betoogt verzoekster dat het resultaat van de stemmingen van de verschillende deliberaties haar niet ter kennis werd gebracht, zodat het voor haar ook onmogelijk is na te gaan of de stemmingen wel hebben plaatsgehad of hoe ze zijn verlopen.

18. Verwerende partij antwoordt daarop dat de notulen geen stemming vermelden aangezien er bij unanimité is beslist. Aangezien er geen stemming heeft plaatsgevonden, kon er ook geen resultaat van enige stemming worden opgenomen in de notulen.

19. Verzoekster repliceert dat verwerende partij erkent dat er geen stemming heeft plaatsgevonden, dat zulks indruist tegen het schoolreglement en dat de beslissing derhalve ten onrechte vermeldt dat zij “eenparig” werd genomen.

Beoordeling

20. Artikel 5, § 6, van het organisatiebesluit bepaalt wat volgt:

“Van de beslissingen van de delibererende klassenraad wordt een proces-verbaal opgemaakt en worden er notulen gehouden.

Het proces-verbaal bevat de lijst van de geslaagde en niet geslaagde leerlingen.

De notulen bevatten een synthese van de elementen die tot de beslissingen hebben geleid, waaronder eventueel het resultaat een stemming.

Zowel het proces-verbaal als de notulen worden door de voorzitter en drie leden van de raad ondertekend.

De processen-verbaal en de notulen dienen gedurende dertig jaar bewaard.”

Artikel 5, § 7, van het organisatiebesluit luidt:

“In geval tot stemming wordt overgegaan en het resultaat is een staking van stemmen, dan is de stem van de voorzitter van de delibererende klassenraad doorslaggevend.”

21. Uit deze bepalingen volgt dat er geen verplichting bestaat voor de delibererende klassenraad om bij hoofdelijke stemming tot een beslissing te komen. Zoals verwerende partij terecht aangeeft, kan de klassenraad ook bij unanimiteit of bij consensus een beslissing nemen.

Aangezien er geen verplichting tot stemming bestaat, dienen de notulen daarover evident geen nadere toelichting te verstrekken.

22. Het middel is niet gegrond.

E. Vijfde middel

Uiteenzetting van het middel

23. In een “zevende”, lees: vijfde middel over de “[a]fwezigheid van een procedure van hoger beroep onderscheiden van een eerste deliberatie”, heeft verzoekster kritiek op het feit dat haar zaak in de fase van het administratief beroep telkens aan dezelfde delibererende klassenraad werd voorgelegd, terwijl *-eerste onderdeel-* een goede rechtsbedeling en een billijke beoordeling in hoger beroep incompatibel zouden zijn met een beoordeling door een op dezelfde wijze samengestelde jury van wie het weinig waarschijnlijk is dat de leden ervan op hun eerdere beslissing zullen terugkomen -als voorbeeld haalt verzoekster aan de weigering van de klassenraad om haar prestaties te vergelijken met die van medeleerlingen die wel een oriënteringsattest A (versta: diploma) hebben gekregen-, en terwijl *-tweede onderdeel-* het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: EVRM) voorschrijft dat in

hoger beroep de zaak opnieuw moet worden beoordeeld door een andere instantie.

Verzoekster betoogt in haar memorie van antwoord nog dat zij zich voor dit middel steunt op “het algemeen beginsel dat dezelfde instantie op dezelfde wijze samengesteld geen beoordeling kan vellen in hoger beroep over dezelfde gegevens die werden beoordeeld in eerste aanleg”. Zij besluit dat “[w]at de decretale overheid hierover heeft voorzien niet terzake dienend [is]”.

Beoordeling

24. Artikel 6^{quater}, tweede lid, van de zogenaamde schoolpactwet van 29 mei 1959, duidt in de volgende bewoordingen de delibererende klassenraad aan als enig bevoegd orgaan om over het slagen van leerlingen te oordelen:

“Wat het gewoon secundair onderwijs [...] betreft, fungeert de delibererende klassenraad als enig orgaan op het vlak van de beslissingen inzake het al dan niet geslaagd zijn. De delibererende klassenraad oordeelt of een regelmatige leerling in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen, heeft bereikt om al dan niet te kunnen overgaan naar een volgend leerjaar en/of een van rechtswege geldend studiebewijs behaalt dat een bepaald civiel effect impliceert. De Vlaamse regering bepaalt de samenstelling en de werking van deze delibererende klassenraad en de beroepsprocedure.”

De kritiek die verzoekster met dit middel formuleert, namelijk dat het telkens de delibererende klassenraad is die over haar zaak moet oordelen, komt derhalve neer op een kritiek op een wettelijke bepaling, hetgeen buiten de bevoegdheid van de Raad van State valt.

25. Anderzijds zijn de waarborgen die het artikel 6 van het EVRM biedt voor een eerlijk proces van toepassing op gerechtelijke beslissingen en kunnen deze niet worden betrokken op een beslissing van een administratieve overheid die optreedt als orgaan van actief bestuur.

In ieder geval heeft verzoekster de mogelijkheid om een annulatieberoep in te dienen bij de Raad van State, die een rechterlijke instantie is waarvan verzoekster alvast niet beweert, laat staan aantoonst dat die niet zou voldoen aan de vereisten van artikel 6 van het EVRM.

26. Het middel is niet gegrond.

F. Zesde middel

Uiteenzetting van het middel

27. In een “achtste”, lees: zesde middel voert verzoekster de schending aan van het gelijkheidsbeginsel en van “de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, meer specifiek de rechten van de verdediging en de zorgvuldigheidsverplichting”, evenals een “manifeste beoordelingsfout”.

In een *eerste onderdeel* doet zij gelden dat uit de bestreden beslissing zou kunnen worden afgeleid dat haar resultaten reeds vóór Pasen onvoldoende zouden zijn geweest, maar dat de leerlingen die in dat geval verkeren daarvan per aangetekende brief op de hoogte worden gebracht, terwijl zijzelf nooit zo een verwittiging heeft gekregen.

In een *tweede onderdeel* herinnert zij eraan dat zij vroeg en vraagt “dat haar prestaties zouden vergeleken worden met die van haar medeleerlingen en vergeleken met de afgeleverde attesten”. Zij voegt daaraan toe “ongelijk te zijn behandeld tegenover haar medeleerlingen”.

Beoordeling

28.1. Wat het eerste middelonderdeel aangaat, verwijt verzoekster de school haar niet tijdig te hebben verwittigd over een ongunstige evolutie in de punten.

Daargelaten de vraag of verzoekster in aanmerking kwam om te worden verwittigd over haar prestaties, vermag deze grief hoe dan ook niet aan te tonen dat haar eindresultaat ten onrechte als minder gunstig werd beschouwd. Het is immers één zaak of een leerlinge bewezen heeft de van haar verlangde kennis en kunde te bezitten, een andere, als zij die kennis en kunde niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Zulks betekent dat, indien verzoekster de verwerende partij terecht zou verwijten haar onvoldoende tijdig te hebben verwittigd over de risico's van aanhoudende slechte prestaties, dat op zijn hoogst kan betekenen dat de verwerende partij schuld of mede schuld draagt aan het minder gunstige eindresultaat van verzoekster, maar niet dat dit resultaat gunstiger wordt, laat staan dat aan verzoekster van de weermomstuit een diploma verleend moet worden.

28.2. Het eerste middelonderdeel is niet gegrond.

29. Wat het tweede onderdeel betreft, mag worden verwezen naar de bespreking van het eerste onderdeel van het eerste middel. Opnieuw beperkt verzoekster zich tot een blote bewering dat zij “ongelijk [is] behandeld tegenover haar medeleerlingen”, zonder daaromtrent ook maar het minste bewijs aan te voeren.

Het tweede middelonderdeel is niet ontvankelijk.

30. Het middel wordt verworpen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. Verzoekster wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 26 april 2011,
door de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

Dierk Verbiest,	kamervoorzitter,
Johan Lust,	staatsraad,
Geert Van Haegendoren,	staatsraad,
bijgestaan door	
Frank Bontinck,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Frank Bontinck

Dierk Verbiest